СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 237. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, субота, 11-го жовтня 1947. No. 237. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, October 11, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІ НАМІРИ АМЕРИКИ

Вашингтон, 9 жовтня. — Президент Труман під час пресової конференції без окремого запиту від кореспондентів сказав, що він підтримує заяву діючого секретаря стейту Роберта А. Ловета про те, що блок девяти комуністичних держав саботує економічну відбудову Европи; опісля, говорячи поволі й поважно, добровільно заявив, що Злучені Держави не є заінтересовані в економічній контролі жадної країни або континенту.

Ця заява важна цим, що вона є рішучим потвердженням становища Злучених Держав, а цим самим надає ваги заяві департаменту стейту, у якій міститься критика нового Комінтерну й Советської Росії. Заява президента, разом з заявою Ловета, дають урядову відповідь Злучених Держав на твердження в комуністичнім маніфесті, наче б Злучені Держави мали імперіялістичні цілі.

Водночас президент виявив, що він шукає способу найти фонди для стримання економічної руїни Італії й Франції. Крім того він виявив намір поширити діяльність радіопрограми „Голос Америки" для інформації світу про Злучені Держави.

Поновна пригадка президента на безмясні дні.

У розмові з кореспондентами президент ще раз з натиском пригадав на конечністи стримуватися від їдження мяса й яєць в означених днях, щоб заощадити в такий посіб збіжжя, яке йде на годівлю худоби й дробу. Він сказав, що зберігання збіжжя це життева справа" для рятунку Европи.

ПОЖЕЖА В ШІКАГУ, 15 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛО.

Шікаго, 10 жовтня (Радіове звідомлення). — У півночі сьогодні вибухла пожежа в густо заселеній дільниці міста на Норт-Вест. Тому, що вогонь вибух в півночі, коли люди спали, повстав загальний переполох. Досі найдено 10 трупів, а Червоний Хрест, який дає всі рятункові засоби твердить, що згинуло 15 людей. Найдені в пивниці домів бляшанки з нафти вказують, що вогонь був підложений і тому апартаментові доми горіли так швидко, що не можна було вспіти з рятунком на час.

АВТОМАТИЧНІ СТРІЛЬНА ШВИДКІ НА 1,500 МИЛЬ

Клівленд.—Повітроплавні експерти виявили, що що американські бізпільотні стрільна осягнули швидкість півтори тисячі миль на годину, отже перевищили винахід британців, яких стрільна летять з швидкістю 1,000 миль на годину. Американські стрільна осячнули тисячмилеву швидкість ще перед двома роками.

ЗА ПРИЗНАННЯ УЧАСТИ ЮНІЯМ В УПРАВІ ПІДПРИЄМСТВ.

Бриджпорт, Конн. — Юніям треба признати участь в управі підприємств, щоб вони навчилися відповідальности, а не лише безупинно видвигали домагання без огляду на маєток підприємств — з таким проєктом вийшов на зібранні стейтової Федерації Жіночих Клюбів Ніл В. Чемберлін, професор економіки в університеті Єйл. Співробітник щоденника Ню Йорк Таймс, Фостер Гейлі, який щойно повернувся з обіздки по Далекому Сході, у своїй промові на цьому зібранні виявив спостереження, що Злучені Держави причиняються до здавлення демократичних ідей в цій частині світу, замісць стати провідником у їх поширенні.

ФОРЕСТАЛ З АВТРИМАННЯ АРАБСЬКОЇ НАФТИ.

Вашингтон. — Секретар оборони Джеймс Форестал виявив погляд, що побудова нафтових рур в Савді Арабії є есенціональна для державних інтересів Америки. Про це говорив сен. Гвері на пресовій конференції з дрібними бизнесовцями, які нарікали на недостачу заліза й сталі в Америці. Заліза бракує саме тому, що воно зуживається на виріб рур потрібних в Арабії. З поглядом Форестала погоджується департамент торгівлі і департамент стейту, твердив сенатор.

ДОВГИЙ СПОЧИНОК ПО НЕДУЗІ ШКІДЛИВИЙ ДЛЯ ЗДОРОВЛЯ.

Ню Йорк. — Досвіди на нормальних людях виказують, що довгий спочинок після недуги впливає некориссо на людський организм і викликає спеціяльні недуги або навіть збочення.

Убезвладнення, як виказував д-р Дж. Е. Дейтрик на викладах в Ню Йорк Академі оф Медисин, спричинює зменшення розмірів і сили ніг. Тоді тіло тратить теж нітроген, тобто свою складову частину, а з того повстає атрофія мускулів. Отже спочинок після недуги не повинен буди довший як 10 днів, твердить цей і інші доктори.

Група конгресменів вернулася зі студій над положенням в Европі

Ню Йорк, 9 жовтня. — Кораблем Квін Мері повернулося з Европи 15 членів конгресу, які їздили туди під проводом Гертера на студії економічних і політичних відносин. Між ними панує розбіжність у критиці: одні кажуть, що положення в Европі гірше, а другі, що воно ліпше ніж вони надіялися. Одначе всі годяться в погляді, що европейці надіються надто оптимістично на допомогу збоку Америки. Проблеми, на які натрапили конгресмени, такі різнородні і такі численні, що треба буде створити окрему корпорацію для зарадження лиху. В теперішнім стані дискусії є намір створити корпорацію, подібну до Ріконстрокшен Файненс Корпорейшен. На початок треба б вкласти в таку корпорацію 4 більйони, а потім ще 12 більйонів дол. Інші існуючі вже корпорації, як от Міжнародній Банк для Реконструкції, дали б щось від себе і так можна призбирати 22 більйони дол., на відбудову Европи. Конгресмени відбували кожного дня засідання під час подорожі кораблем домів і дискутували над способами зарадження лиху.

АРГЕНТИНА ОСІДОКОМ КОМІНТЕРНУ, ТВЕРДИТЬ ЧІЛЕ.

Сантяго, Чіле, 9 жовтня. — Урядова оповістка про прогнання двох югославських дипломатів за їх викликування страйку і іншу прокомуністичну діяльність, обіймає 1,100 слів. У ній виявлені тайні затії комуністів з доручення в Білгороді, де тепер є осідок нового Комінтерну. Виявляється, що в Буенос Айрес настановлені комуністичні агенти, які мають за завдання розвивати всесторонну діяльність в краях Латинської Америки. Звіт не скриває ніяких фактів, навіть такого, що на інавгурацію нового президента до Чіле маршал Тіто вислав генерала Любоміра Іліча, який мав готові пляни для скинення уряду і викликання революції. Фальшиві документи для Чіле підроблено в Аргентині, тому президент Перон вислав спеціяльних урядовців до Чіле для провірення справи. Головну агітацію звернули комуністичні агенти проти Злучених Держав, щоб викликати замішання серед південно-американських держав.

ПОХОРОН ЖІНКИ ПРЕЗИДЕНТА ДУТРИ В БРАЗИЛІЇ.

Ріо де Жанейро, Бразилія, 9 жовтня. — Похорон жінки президента Бразилії, сеньори Каммелі Дутра, відбувся при величезнім здвизі народу. Вона померла в 63 році життя. Її називали „малою святою" тому, що була дуже побожна. Похоронові проводив кардинал Камара.

Дії Української Повстанської Армії в центральній Україні

Істамбул, Туреччина. (ІПК). — Повідомлення з Балканських країн свідчать про дальшу перегруповку там советських окупаційних військ. Головні сили з цих країн відтягається та перекидується в центральну Україну, де в останньому часі мали сильно поживити свої дії поодинокі загони Української Пистанської Армії.

ВОЯКИ У.П.А.. ПРОДОВЖУЮТЬ ПЕРЕХОДИТИ ДО АВСТРІЇ.

Відень, Австрія. (СН). — В багатьох місцевостях Горішної Австрії знову стверджено цілий ряд малих відділів озброєних людей, що належать до Української Повстанської Армії. Для успокоєння населення австрійські власті повторили заяву повстанців, що вони не мають наміру нарушити австрійську територію з політичних, чи тактичних мотивів та що їхня боротьба звернена виключно за визволення їхньої української батьківщини зпід російсько-большевицького панування.

ВІДГОМІН ДІЙ У.П.А. НА БРОДВЕЮ.

Ню Йорк, 10. жовтня. — Поодинокі кінотеатри на Бродвею висвітлюють у своєму звуковому тижневику кадр з ліквідації чеськими військами відділу Української Повстанської Армії „Бурлак". У фільмі показується вкриту лісами гористу околицю та річку Ваг в північній Словаччині. Видно масу чеського війська, що з кулеметами наступає в розстрільній. Опісля над річкою показано полонених, при допомозі зради, команданта відділу Шигель-

(Докінчення на стор. 4-тій)

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ В ПРАЗІ ЩЕ В 1945 РОЦІ ЧЕХИ ПЕРЕДАЛИ БОЛЬШЕВИКАМ.

Прага, Чехословаччина, 4. жовтня. (Повітряною поштою до Свободи). — **І. К. — Український Історичний Музей в Празі ще в 1945 році чехословацька влада передала большевикам. Проте, цей факт скривається та ведеться дальше відповідну рекляму, ловлячи на неї українців. Фтографія, поміщена свого часу в чеському ілюстрованому журналі „Свет Совету", говорить сама за себе.**



Підпис під фотографією в чеській мові в українському перекладі звучить: Чехословацька влада передала владі Української ССР український історичний музей. Українські музейники, сотники Червоної Армії Павлюк і Пшеничний, підписують документ передачі в приявності міністрів Неедлого, Носка і советського посла Зоріна.

БОЛЬШЕВИКИ БОЙКОТУЮТЬ РІШЕННЯ О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 9 жовтня. — Советський представник Андрей Вишинський сьогодні повідомив в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї О. Д., що Советський Союз бойкотуватиме рішення О. Д. в грецькій справі й ані не візьме участи у виборі членів запропонованої Америкою й ухваленої Асамблеєю окремої Комісії, що наглядатиме над дальшим розвитком подій на кордонах Греції, ані не візьме участи в праці цеї комісії. Америка пропонувала Советський Союз і його польського сателіта на членів комісії. Вишинський в лайливій промові твердив, що американська резолюція нарушує прінціпи суверенної рівности усіх країн та що цю резолюцію ухвалено нелегальним голосуванням. Пятьох советських сателітів, Білорусь, Польща, Україна, Чехословаччина і Югославія негайно заявили солідарність з Москвою.

УСПІХИ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Женева, 9 жовтня. — Від пів року тут відбувається міжнародна торговельна конференція, завданням якої є підготовити базу для створення Міжнародної Торговельної Організації. Головною передумовою торговельного порозуміння є встановлення відповідних митних договорів, що вможливили б товарообмін на базі взаємних вигод і користей. Під цим оплядом Конференція досягнула великих успіхів і вже в найближчому часі мали б бути підписані біля 100 таких договорів між поодинокими країнами. Цего успіху можна було добитися завдяки американсько-британській співпраці та відсутности большевиків.

СОЮЗНИКИ ЗВЕРТАЮТЬ ІТАЛІЇ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

Лондон, 9 жовтня. Сьогодні з авторитетного джерела повідомили, що британський уряд рішив піти за прикладом Америки і звернути Італії деякі воєнні кораблі, про які на підставі мирового договору має рішати Америка, Британія і Франція. Британія й Америка рішили віддати ці кораблі Італії в такій кількости, на яку дозволяє мировий договір.

ФРАНЦУЗЬКІ КОМУНІСТИ АПРОБУЮТЬ ПРОТИ-АМЕРИКАНСЬКІ ПОСТАНОВИ КОМІНТЕРНУ.

Париж, 9 жовтня. Політбюро французької комуністичної партії рішило на сьогоднішньому засіданні відновленого Комінтерну. Рівночасно винесено рішення повністю прийняти протиамериканські постанови щодо поборювання приязних політичних стосунків між Францією й Америкою і проти американської допомоги в европейській відбудові.

БОЛЬШЕВИЦЬКА СУДОВА КОМЕДІЯ В СЛОВАЧЧИНІ.

Прага, Чехословаччина, 9 жовтня. — Чеські і словацькі тюрми заповнені чеськими і головно словацькими патріотами, які не погоджуються з большевицьким тоталітарним терором в країні та зі советською окупацією. Між арештованими є теж двох католицьких секретарів словацької Демократичної партії і послів від цеї партії до парляменту. Державний прокуратор з Братислави звернунувся тепер до парляменту, щоб цим двом послам відкликати їх парляментарну недоторканість і над ними відбудеться суд під закидом „змови проти держави" з „чужими потугами".

СКРІПЛЕННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ДИКТАТУРИ В РУМУНІЇ.

Букарешт, 9 жовтня. — Після масового виарештування провідників опозиційних і некомуністичних партій, румунські большевики зліквідували остаточно й партію соціял-демократів, наказавши їй злитися з комуністичною. В Румунії, як і в цілому Советському Союзі існує вже тільки „одна партія робітничої кляси".

ПІВДЕННА АФРИКА ДАЄ БРИТАНІЇ ПОЗИЧКУ.

Преторія, Південна Африка, 9 жовтня. — Премієр Південно-Африканської Унії сьогодні ввечері повідомив по радіо, що його країна рішила прийти з допомогою Великій Британії в її теперішній економічній кризі та признала їй позичку в сумі 320,000,000 долярів в золоті. Крім цього Британія й в майбутньому діставатиме велику частину продукції золота з Південної Африки, як заплату за доставу товарів.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПЛЯН ЩОДО НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 9 жовтня. — Місцева преса повідомляє з „близьких до комуністів джерел", що на найблищій конференції міністрів закордонних справ в Лондоні большевики переберуть ініціятиву та видвигнуть свій „сензаційний плян" щодо Німеччини. — Совети мали б запропонувати відкликання в найблищому часі всіх окупаційних військ з Німеччини та переведення виборів до Райхстагу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩО ДУМАЮТЬ ПРО НОВИЙ КОМІНТЕРН?

Якщо так є, що сформований Кремлем у Польщі новий Комінтерн мав налякати американців, то Москва програла. Голоси американської преси згідні щодо цього, що цей Комінтерн є виявом слабости і страху Кремля. Давний Комінтерн хоч умів зручніше агітувати і видавати сильніші змістом проклямації чи резолюції, так, що його атаки вдаряли хоч трохи тих, проти кого були звернені, а цим разом і цього нема. Так пишеться у пресі з додатком, що американці сміються, коли читають такі комінтерські брехні, як ця, що Америка пішла до війни з Німеччиною та Японією тільки тому, щоби позбутись конкурентів на світовому ринку...

Знавці совєтської тактики не розуміють, що то сталось з Кремлем, що він, виповівши „політичну війну" Америці, згл. західнім демократіям, веде цю війну так нерозумно. Бо бреши, але міру знай, повинно б бути вказівкою в проти-американській пропаганді, якщо її ціль внести заколот в американський загал, що прецінь дуже важне, а чого нема. Знов апель до лівих в Европі, щоб не відмовлялись від кооперації з комуністами, повинен би бути прямо обовязковим, бо ж тільки таким чином могли б комуністи бути якимсь чинником у верхах влади, зокрема в таких країнах як Франція та Італія. Одначе й цього нема, а є зате заклик до боротьби з соціялістами марки Блюма чи Рамадіє в Франції та Сараґати в Італії, що являється цілковитим відступом від тактики з „народніми фронтами", які Кремль будував у різних країнах та на які покладав великі надії.

Виходить, що кремлівська диктатура нагло стратила голову, а таке буває, коли хтось чимсь дуже наляканий. Знавці Совєтів приходять до заключення, що Кремль дійсно налякався Пляну Маршала, бо як би цей Плян удався, то тим самим підкопав би в Европі цілковито передове становище Совєтів та перекреслив би пляни Кремля щодо підбиття Европи, а в дальшому й цілого світу.

Москва вестиме цілком певно поза шумом, криком і лайкою в Обєднаних Державах та у своїй пресі й по радіо ще й іншу акцію, щоб підкопувати в Европі довіря до Злучених Держав та їхніх мотивів. Вона буде пробувати нищити здійснювання Пляну Маршала різними способами, головно при допомозі комуністів і комунізуючих у тих країнах, які мали б користати з американської допомоги. Одначе, як заповідають різні політичні коментатори, усе це Совєтам ледви чи що поможе й це вони добре знають. Тому страх Совєтів перед ратуванням Европи з боку Злучених Держав, кажеться далі, повинен тепер бути великою заохотою для Америки вести намічену акцію з подвійною енергією. Це ж зброя, яка Кремль так налякала, що він втратив голову і вийшов з рівноваги!

Чи воно є усе так, як ми навели, годі певно твердити, але одно певне: Кремль наляканий Пляном Маршала й боїться його здійснення.

ЗАБУТИЙ ПРИЯТЕЛЬ

За всіми нащими громадськими і особистими справами і турботами ми найчастіше цілком забуваємо за нашого великого приятеля — книжку. Як людина не намагалася б виправдувати і виясняти собі це наше суцільне занедбання книжково-видавничої справи, то при кожній згадці нашого книжкового стану лице справді палає соромом. Це, на перший погляд здавалося б, „дрібна справа", але вона в нас чи не найбільш пекуча і рівночасно найбільш занедбана. Наші громадські організації постійно переводять всілякі кампанії, ми всі, як уміємо, так влаштовуємо всілякі імпрези і навряд, чи ще можна б видумати яке краще гасло, як у нас воно вже було при всякій нагоді виголошене, але про нашу вартість та про зміст нашої роботи можна б набрати дуже сумного переконання, якщоб їх оцінювати після нашого відношення до книжки та на підставі видавничого стану в нас. А власне книжка є ще найчастіше свідоцтвом вартости суспільства.

У нас не має постійних видавництв і при нашому загальному наставленні до книжки їх не легко було б вдержати. Бо жодне видавництво не може не тільки „робити бизнесу", але й вдержатися взагалі самим тільки видаванням книжок на те, щоб вони припадали порохом у видавничих магазинах. Книжка мусить мати читача, бо в музею можна тримати й рукопис.

В нашому американсько-українському громадянстві ці справи маються справді юплакано. Ми бачимо це по продажі книжок нашого видавництва і в нашій книгарні. „Свобода" чи не кожного дня оголошує довгий список книжок, між ними багато вартісних творів українських клясиків, але замовлення на них трапляються тільки в ряди-годи. Міг би хтось сказати, що люди, можливо, забезпечені вже тими книжками і якщоб видати новий твір, то й замовлення посипалися б. Але дійсність дещо інша. Дотеперішні видання появились тільки невеликим тиражем і кожний легко може переконатися скільки примірників ще дожидає покупця.

В принагідних розмовах на тему української книжки серед нашого загалу видвигається багато всіляких, більше і менше переконливих „за" і „проти". Але все це в жодному разі нас не виправдує. Зайдіть в „перший-ліпший" український дім і спитайте скільки там є українських книжок, тоді ви втратите всякий респект до себе самих а всі деклямації про нашу культурність, нашу свідомість і т. п., покажуться вам зараз в правдивому світлі. Це тим сумніше, що причиною такого стану не є матеріяльна нужда, але виключно сама нехіть до книжки. Якщоб порівняти скільки наші люди видають кожного року на всілякі „амюзмент", на кіно, на всілякі „парі" і т.п. і скільки видано на книжку, якщо взагалі видано, то робиться моторошно.

Це в жодному разі не є „американізація", якби це хто хотів вияснити. В Америці кожного дня публікується велика кількість всіляких творів. В загальному книжка в Америці не менше популярна від усіх інших культурних творів і проявів. Сиротою є книжки в американсько-українській громаді. І не тільки книжка в українській мові. У нас вже появилися високовартісні твори з української літератури і української історії в англійській мові, появилися теж книжки про Україну, писані американцями, але з них користають теж насамперед американці, а українці у великій більшості цих книжок взагалі не добачують.

Після війни до видавництва „Свободи" звернулось вже багато молодих і загальновідомих авторів з Европи та пропонують видання своїх творів. Деякі зразу і надіслали їх. Але всі калькуляції видання тих книжок, роблені на підставі дотеперішнього книжкового руху в цьому видавництві, приводять тільки до одного висновку: до видання книжки треба грубо доплатити.

Що є причиною цеї нехіті нашого загалу до своєї книжки? Цих причин багато, але головною є таки загальна несвідомість. Звичайно, теж між американськими українцями не бракує щирих приятелів книжки і ці виїмки трапляються у великій мірі серед робітництва. Але це таки виїмки і вони в загальному справи не можуть змінити.

Цей загрозливий стан в нашому суспільстві мусить змінитися і про це мусимо подбати спільно ми всі. Треба докласти всіх зусиль, щоби якнайбільше спопуляризувати книжку. Книжка повинна знову стати невідлучним приятелем кожного з нас в усіх обставинах, вона повинна бути найбільш бажаним подарунком при всяких родинних святкуваннях, поширення української книжки мусить стати нашим спільним громадським обовязком, як і збірка на допомогові, чи будьякі інші громадські потреби.

Книжкова справа у нас сьогодні є далеко більшої ваги, ніж це на перший погляд могло б здаватися, головно, як брати до уваги загальне положення українського народу та безпощадне, вандальське нищення української культури окупантом на українській землі. Навіть якщоб пощастило здійснити сміливі і благородні пляни перенесення центру вільної української культури і науки на американську землю, то цей центр не може зависнути в повітрю; він мусить мати свою тверду і не тільки матеріяльну, але й духову базу серед американсько-українського громадянства, що має всі дані на те, щоб таку базу створити. Але її творення треба зачати від самих основ, іменно від популяризації української культури серед найширших мас. Цим засобом крім інших проявів мусить стати українська книжка в українській і англійській мовах і вона мусить стати нашою виказкою перед американцями. Найвищий час, щоб справі української книжки в Америці призначити належне місце в нашій загально-громадській роботі і в нашій загальній акції допомогти визвольним змаганням українського народу. Цею справою мусять зайнятися всі разом і кожний зокрема. Наше громадське і особисте життя набере нового змісту, а наша праця нового розгону, як поступатимемо, вповні збагнувши зміст Франкових слів:

Книги — це морська глибина;
Хто в ній пірне аж до дна
Той, хоч труду мав досить,
Дивнії перли звідтіль виносить.

МІТТЕНВАЛЬД

(Лист з Европи до „Свободи").

Гірське містечко Міттенвальд лежить на кордоні з Австрією, в південній Баварії. Тут доля судила оселитися українцям у таборі УНРРА (тепер IPO).

Міттенвальд стоїть між прегарними горами, на яких уже тепер (кінець вересня) лежить сніг. Саме містечко положене на висоті більше 900 метрів над морем. Українці в Міттенвальді живуть переважно в бувших „Мисливських касарнях". Є їх над 2 тисячі. Не всім життя в такій високій місцевості виходить на здоровя. Люди з слабим серцем нарікають на Міттенвальд. Звичайно в Міттенвальді не пізнати пори року. В літі може там випасти сніг. Але літо і початок осени — дуже гарячі. В Міттенвальді була нечувана спека. Вся околиця висохла. Навіть ліс на горі почав горіти. До тисячі пожарників збіглися з усієї Баварії, гасити огонь, але успіху не мали. Тільки зливний дощ погасив пожар, що загрожував поширитися теж на інші ліси.

Як живуть наші скитальці в Міттенвальді? .

Вистава року праці.

Саме тепер відбулася вистава року праці української колонії в Міттенвальді. В цьому таборі є немало української інтелігенції. Між іншим тут перебуває бувший посол до польського сойму д-р Степан Баран, редактор львівського „Діла" д-р І. Німчук і багато інших. В таборі є українська ґімназія (директор д-р Мирон Дольницький). Учеників є до 250. Є й інші школи та курси. Табор хотів на виставі показати наслідки року своєї праці в Міттенвальді.

В просторих залях „Мисловських Касарень" знаходимо різні експонати. Тут — праці учеників ґімназії, вироби учнів ремісничих курсів — керамічних, металічних, шевських, кравецьких. Мені показували убрання, пошите 60-літнім адвокатом. „Пан меценас" рішив перемінити професію і відкрив у собі неабиякий кравецький талант. В одній залі знаходимо книги, газети, історичні документи, діяграми, атляси і т. д.

Побожно спиняємось перед скромним синьо-жовтим прапором, що водив українську армію в славному зимовому поході 1919—1920 року. Пієтизм, пошана до національної традиції зберегли цю реліквію для прийдучих поколінь.

Тут на стосах багато оригінальних Універсалів Української Центральної Ради, „Вістник державних законів", портрети діячів української революції на чолі з Михайлом Грушевським. З особливою увагою спиняється око глядача на давніх історичних документах: це писані рукою універсали гетьмана Івана Мазепи, якими він дарує землі в володіння манастирів. Києво-печерські ченці, після упадку Мазепи, витерли його імя і написали замісць Мазепи „Скоропадський". Але підпису, дійсно майстерного Мазепинного підпису під Універсалом, витерти не могли або не відважились: так і стоїть цей документ низькопоклонства перед очима дальших поколінь на віки вічні... Стіни виставових заль прикрашені малюнками наших малярів-мистців: Повстенка, Дядинюка, Іванця і інших. Між іншим, знаходимо тут також портрети відомої сенаторки п. Олени Кисілевської.

В залі з вишиванками і ручними виробами знаходимо все, чим може пишатися українське жіноцтво. Стилі різних земель України, різні орнаменти і барви зійшлися тут у мистецькому акорді: не хочеться виходити з цієї залі, все нові лінії, нові визирунки, нову гармонію красок знаходить зачароване око. Чужинці — американці та німці, теж були найбільше захоплені красою українського народнього мистецтва.

Околиця Мітенвальду чарівна. Річка з блакитно-зеленою водою, шумлять гірські потики, корови з дзвіночками пасуться на луках і в лісі, де німці за війни пробували силу своєї зброї „V. 2". Всі ці споруди зруйнувало американське військо. Між цими руїнами зустрічаємо українця з сивою бородою, що мирно пасе свою корову і жне серпом траву. Це — місцевий православний священик...

Прибувають вояки УПА.

Із Австрії приходять вояки з Української Повстанської Армії. Оповідають про героїчні змагання нашого поневоленого народу. Між вояками є всі нації Советського Союзу, само собою, українців є найбільше. Зброї вони мали досить, але харчів бракує. В Карпатську область прислали большевики масу свого війська. В кожнім селі стоїть втроє більше совєтських вояків ніж є місцевої людности. Перехід вояків УПА через Чехію був тяжкий, а через Словаччину і Австрію лекший. Вояки оповідають про страшну ненависть народів проти большевицької Москви. Кажуть, що всі ждуть важних подій і надіються визволення.

П. Василенко.

Становище Злучених Держав до нового Комінтерну

Заява, оприлюднена діючим секретарем стейту Робертом А. Ловетом у Вашингтоні в середу 8 жовтня б. р., в справі ново покликаної до життя комуністичної організації девяти европейських держав, це перше насвітлення американського уряду цієї події. Тому варта знати її в цілості, бо це може придатись для розуміння дальших подій, з нею звязаних. Вона звучить:

„Департамент (стейту) пильно провірив матеріял, який появився в советській пресі в справі недавнього зібрання в Польщі. На ньому зійшлися представники комуністичних партій девяти европейських країн і винесли рішення, щоб покликати до життя Інформаційне Бюро з осідком у Білгороді. Воно має складатися з представників центральних комітетів комуністичних партій відносних країн.

„Департамент звернув увагу на факт, що кабінетні міністри деяких країн, включаючи й Совєтський Союз, брали участь в нарадах разом з іншими репрезентантами. У департаменті звернено теж пильну увагу на точки маніфесту, виданого з цеї конференції. У ньому злобно представлені цілі американського й британського народів в останній війні, а теж наново на ширші розміри перекручується політику Злучених Держав. Комуністична преса по всіх усюдах була в останніх часах переповнена такими перекручуваннями.

„Документи, оприлюднені Варшавською конференцією, говорять самі за себе. Партії й уряди, які зсолідаризувалися з цею програмою, ясно виявили свої наміри. Вони хочуть, якщо зможуть, недопустити до економічної відбудови Европи. Народи Европи, які дають вести себе за ніс отими злобними і безсовісними перекручуваннями, беруть на себе велику відповідальність; якщо б постанови Варшавської конференції були переведені в життя, тоді не вдасться відвернути економічного краху в Европі.

„Для американців настав час холодного й розумного оцінювання справи. Ми не сміємо дати себе звести зі шляху, який ми вибрали; нам треба дальше досліджувати при-

(Докінчення на 3 стор.).

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ПРОГРАНА ЛЮДИНА

5)

Найшов секунду, щоб глянути на бліде лице. Тоді, коли відчув певну реакцію в непорушному досі тілі. Доглянув широко відкриті очі серед білого, як крейда обличчя і відчув, що мертві досі рамена, стараються придержатись його, стараються влегшити йому важке завдання...

На його чолі зникли хмарки. Вдячність для неї за її скромний відрух зарисувалась у його очах. А одночасно з тим, відрадніше стало, що не двигає в руках безвладного тіла, але живу людину. Захотілось її врятувати, віддати життю, помимо холодної думки про смерть.

Позаду смерть... Попереду життя. Гнався в його сторону неймовірно швидко, а проте відчував, що смерть на самому карку насідає. Чув, як свищуть безперервно кулі, раз ближче, то знов дальше. У хвилинах, коли вони ближче, двоє рамен тиснулось довірено до його тіла, а пара очей, сповнених надією замикалась у його суворих, стягнених рисах.

Широка спершу долина звузилась різко, так що витягненими раменами міг би досягти обох берегів. Треба було вишукати щось відповідного до зміни положення. Не міг держати на собі весь час погоні. Руки боліли від тягару, що його так довго держав.

Щораз вужчою ставала долина, перемінювалась поволі в якесь корито, що на його дні стали виростати згрубіння, може камінь навіть. Треба було вважати...

Раптом підняв праву ногу, перекинув дошку вище і гострим виїздом з долинки на беріг, похилився і вже їхав лагідним зїздом прямо в обійми гущавини. А подальше ліс.

Подумав одначе, що скоростріл змете його на цьому зїзді. І тому блискавкою зрезигнував з лісу і гущавини, а помчав повним зїздом у напрямі нерівних горбків, що луками спадали у західньому напрямі. Серед них надіявся найти оборону.

Біль у раменах посильнішав. Задовго ніс свій тягар. Використав рівніший терен, щоб поправити собі і змертвіли рукам дати змогу віддихнути. Пригорнув дівчину до себе, до грудей і звільнив дещо натиск рамен. Стало легше, але у ліктях відчув реакцію, навіть болісну. Щоб тільки скоріше відпочати.

Раз доглянув її очі, великі, замрачені серпанком якоїсь своєрідної екстази, може півсвідомості. Не мав часу над ними роздумувати. Затямив собі тільки їх образ.

Розгоном минув перший горб і в цій хвилині почув свист набоїв, дуже близько і небезпечно. Час було боронитись.

За горбом скрутив вліво, на другий менший горб і безпосередньо після того обїхав невисокий верх та заплугував на місці. Секунди бігли...

Похилився, зложив на землі свій тягар і одним рухом скинув з плеча автомат. Не глядів на ніщо, не глядів навіть на неї, не озвався ні словом, посунувся тільки стрілою під сам верх. Обережно виглянув... і мороз перейшов по тілі.

Луком зїздив до нього ворог. То виринав, то ховався поміж горбами, поміж хмарками снігу, наближався вперто і скоро.

А Сильвестер чув, як дрижать йому руки зі змучення.

І свідомий був, що коли примусить ворга залягти, буде врятований. Зможе відпочати і відїхати. Коби ще хоч кільометер вділ, а потім вже ліс... А в лісі шукайте його...!

Затиснув зуби, стараючись опанувати розхитані сили.

Не вдавалось. Бочив, як дрижить дуло автомату в його руках, не міг вдержати його спокійно. Мусів відпочати... А секунди трагічною швидкістю ліквідували останні надії на цільну оборону.

Злість повною хвилею насунула на нього. Чув, що в очах стануть мовчаливі сльози з люті на себе самого і на свою слабість. Чув, що не видержить, пустить сліпу серію і згине.

А вона...?

Чи його не стати на те, щоб товаришеві, що вибрав між обовязком і серцем, віддати радість життя і любов...?

Затиснув зуби, аж до болю. Проте це не багато помагало. Надходив момент, що в ньому треба було стріляти...

Раптом на обличчі відчув дотик...

Аж здрігнувся, як там, перший раз. Не сподівався його. Не знав, що таке щось може існувати. Чув, як холодна, але мягенька рука дотикає його обличчя і боявся глянути в цей бік, у великі, налякані трохи може очі. Знав тільки, що вона тепер біля нього, щоб в разі випадку... бути разом. Не хотіла гинути сама і не хотіла, щоб він гинув сам.

Дивні люди є на світі і дивні їхні думки та чини.

Сильвестер відчув нагло бурю радості: коли помітив, що дуло смертельної зброї застигло на місці... непорушно. Як камінь.

(Далі буде).

ШАНОВНІ ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ! Ви дістали листа з проханням, щоб кожний і кожна з Вас придбали для Союзу бодай по одному членові. Отже не забувайте на цей заклик своєї організації і відгукніться на нього таки зараз, таки ще цього місяця, бо тільки в такий спосіб зможемо збільшити Союз до 50,000 членів іще до кінця цього року!

Л. Мосендз.

Міґель де Сервантес Сааведра

(1547-1616-1947).

29 вересня завершилося саме 400-ліття, як року 1547 народився недалеко від Мадрида творець лицаря Дон Кіхота й його слуги Санчо Панси, еспанський письменник Міґель де Сервантес. Сервантесів батько, з дрібної шляхти, був лише лікарем, і через матеріяльну скруту молодому Міґелеві пощастило досягти лише такого ступеня освіти, щоб-но читати латинських клясиків. Коли мати на увазі, що за тих часів латина була передумовою освіченої людини, то стане зрозумілим, що офіційної освіти молодий Сервантес мав небагато. Але читання старих латинських клясиків і нової еспанської літератури доповнили його освіту й мавши 22 роки він став секретарем одного кардинала, що з Еспанії вибрався до Риму.

Еспанія була тоді на вершку могутности й слави. Недавнє відкриття Америки від Колюмба й підбої нових земель, що їх розпочали Кортес і Пізаро, створили геройську епоху конкістадорів. В цілому еспанському народі підсилили й зміцнили силу й без того питомого йому духа лицарсько-романтизму. Зрештою він не був чужий всій тодішній західній Европі, одначе в Еспанії мав для себе найродючіший ґрунт у можливостях заокеанських пригод. Від цього гарячкового духа, що обхопив майже всі верстви тодішньої Еспанії, не був заощаджений і Сервантес. Великі пригоди й геройські вчинки манили його юнацьку істоту й секретарські повинности в нудного кардинала здавалися ще нуднішими. Він вступає до війська короля Филипа, що провадив війну проти Туреччини, але в першому ж бою під Лепандо був ранений і мусів вертатися до Еспанії разом з молодшим братом. Та по дорозі його корабель захопили альжирські корсарі й обоє Сервантеси стали рабами альжирського бея.

У неволі пізнав Сервантес тую найгіршу сторону пригоди — рабську неволю. Але замість зламати його духа — вона лише зміцнила Сервантесову істоту. Тричі приправив він повстання невільників, тричі воно було зраджене й кожного разу новіть під тортурами відмовився Сервантес назвати своїх спільників. Лише те, що бей очікував за нього викуп — спасло його від смерти. Нарешті по десяти роках батьки викупили обох братів і Сервантес повернувся додому.

В Еспанії він голосився знову до державної служби, але за десять років його забули й ніхто не потребував інваліда з непотрібною покаліченою лівицею. Відклавши меч Сервантес узявся за перо.

Розквіт природного життя й багатство шляхти, що багатіла на експлоатації нововідкритих земель Центральної й Південної Америки, привело в ті часи кінця XVI. ст. до розквіту театрального мистецтва. Всюди засновувалися театри, автори писали навзаводи й на чолі їх стояв найбільший еспанський драматург Лопе де Веґа. Заслонений його славою й продуктивністю Сервантес не спромігся на чільне місце серед еспанської драматургії, хоч за двадцять майже років написав до тридцяти комедій для мадридського театру. І навіть великий успіх деяких з них не наповнили його кешені й не зменшили нужди. Тому Сервантес, обтяжений ще й родиною, мусів знову вернутися до державної служби.

Року 1588 він був одержав у Севіллі посаду армійського комісара по заготівці продуктів для еспанської армії, що тоді приправлялася до війни з Англією. Його працею було скуповувати збіжжя й олію та крім того збірати й певні податки. Обїжджаючи південну Еспанію, поет мав найкращу можливість познайомитися з усіма шарами еспанського суспільства — відомсті, які йому так придалися в його творчій праці раманіста. Це не були пригоди конкістадорські, пригоди далеких морів і недослідженних країн. Це були пригоди зі шляхів, шинків, дворів і замків рідної землі. Не такі блискучі, як заморські, але тим реальніші, ближчі й зрозуміліші.

Але нове становище ніяк не зменшило Сервантесової матеріяльної скрути. Навпаки. Заплутавшись у грошеві розрахунки, він двічі мусів сидіти у вязниці й лише з поміччю друзів дістати засоби на вдержання родини. Року 1600 був Сервантес у вязниці Ля-Манча й там прийшло йому до голови написати роман про мандрівного лицаря Дон Кіхота й його джуру Санчо Пансу.

Ще раньше, в Мадриді, був спробував Сервантес щастя на полі новелістики. Його „взірцеві новелі" мали успіх, але роман „Галятея" з модного тоді й зсентименталізованого чабанського життя стратився серед повені цеї модної макулятури. Тепер його героєм був лицар, а темою — його пригоди. Лицарський роман того часу був у цілій Европі про себе. Морські мандрівки, портуґальські, еспанські, англійські й голяндські підбої незнаних земель та успіхи відважних і сильних авантюрників-конкістадорів були найкращою справою для фантазії й підсиленням лицарського духа й лицарського стану, що доходив свого кінця. Бо хоч відкриття нових земель і живили лицарів, як для стану, були одною з могил, до яких уже були призначені його рештки. Чи не цим передчуттям близького кінця можна пояснити, що саме XVI. вік позначився буйним зростом лицарської літератури? Ці романи, наповнені незвичайними чудодійними пригодами, обсаджені досконалими під кожним оглядом героями й героїнями, були лебединим співом погасаючої лицарської романтики, останнім зусиллям її заховати собі реальність у нереальности образів і фантастичности подій цього роду творів. Імена їхніх авторів забулися давно, нікого не цікавили б тепер ці штучні й манірні літературні твори. Але в тодішній Европі вони були чимось потрібним (і все таки кращим) до сучасної детективної літератури. Лише ще могутнішим середником впливу на читачів, бо без конкуренції інших жанрів.

На цих романах колись живився дух юнака Сервантеса. Але сидячи тепер пятидесятирічним у вязниці не мав він з них жодної отухи. Навпаки бачив усю їхню фальшиву й недужу маніжність, варту висміху й іронії. Так у вязниці повстали перші сторінки роману „Дон Кіхот Ляманчський", що мав бути сатирою на лицарський роман, його героїв і події.

Аж чотири роки потребував пізніше автор, щоб докінчити першу частину, яка вийшла року 1605. Успіх роману був надзвичайний. Ціла Еспанія захоплювалася ним. Пригоди шляхтича Дон Кіхота, що жиє візіями старих романтичних лицарських пригод і його джури Санчи Череваня, якому випити-закусити дорожче від усієї лицарської етики, — стали найулюбленішою лектурою. Усі зразу зрозуміли авторів задум висміяти фальш лицарських уяв, і лицарському романові було завдано найдошкульніший удар цею влучною сатирою.

Але й успіх „Дон Кіхота" не поміг авторові матеріяльно. До того якийсь літературний ошуст поспішився написати другу частину — продовження, що й облаявши автора, як старого, завистливого й однорукого бурчуна.

Одначе Сервантес докінчив таки роман. Року 1615 вийшла друга частина, а 23 квітня року 1616 автор помер, як жив: у матеріяльній нужді й духовім огірченні на своє оточення.

Уже за писання другої частини сам автор пізнав, що його твір вийшов за рямці простої сатири на лицарські романи. З пародійної фіґури шляхтича Дон Кіхота поволі стає постать великої ідеалістичної трагіки, що втілює вселюдську трагедію боротьби за ідеали серед нівелюючої духа Санчо-Пансівської дійсности. Дон Кіхотова свідомість власного морального післанництва ставить його на рівень з пророками людства, а чистота й висота його намірів, підтримана чином, робить його неперевершеним зразком людського творчого зусилля. — (Останні Новини).

Становище Злучених Держав до нового Комінтерну

(Докінчення зі стор. 2-гої)

хильно, одначе з холодним розумінням дійсности проблему, як можна прийти Европі з допомогою, щоб вона могла відзискати належне їй місце в устаткованім і мирнім світі".

Після проголошення цеї заяви під час пресової конференції посипалися на адресу Ловета прохання за вияснення, чи комуністичний маніфест і американська відповідь є виповідженням отвертої політичної й економічної війни між Советами й Америкою. На це не дав Ловет ніякої відповіди. Коли його запитали, чи Америка підійме які позитивні кроки, щоб відбити виповідження війни Советами й комуністами на Плян Маршала, Ловет відповів, що Америка йде беззастережно вперед у своїй допомозі для заприязнених держав і це є відповідю на акцію советського бльоку. На запит, чи акцію нового Комінтерну треба вважати за акцію партій чи уряду, Ловет вказав на місце в американській декларації. Там сказано що „партії й уряди" зсолідаризувалися з проти-американською програмою. Він теж завважав, що між іншими міністрами брали участь в тайній нараді в Польщі теж і советські міністри.

Між учасниками Варшавської конференції були згадані в комунікаті з Москви такі урядовці з ранґою міністрів: Андрей Жданов, член Верховного Совету і Юрій М. Маленков, віцепрезидент Советської Ради Міністрів.

Преса Британії про українських скитальців

В звязку з прибуттям і дальшого прибуття на терен Великої Британії більшого числа наших людей у виді робітників на фарми, чи то на інші праці, щораз частіше появляються на сторінках англійської преси згадки, а то й довші статті про українців.

Богдан Панчук, голова української Допомогової Місії в Европі, зробив перегляд часописів за час від 22 серпня до 1-го вересня включно, що його подаємо за „Українським Голосом".

У відомім фармерськім тижневику „Ди Фармерс Вікли" з дня 22 серпня, ц. р., стрічаємо більшу статтю присвячену новоприбувшим робітникам, які прибули до Локслей Гал в Стефс. Стаття ця замітна є тим, що автор, зі всіх прибувших робітників різних національностей, найбільшу увагу кладе на українців. Висловлюючись про „людей з України", тих що визначаються великою вправністю до всякої праці, наводить слова одного англійського фармера, в якого працюють українські робітники. „Це незвичайно вправні рільники", „їм лише показати поле, а вони вже самі знають, що на нім робити". В дальших рядках автор описує місце, яке будуть занимати новоприбувші. Вони замешкують в однім з великих будинків, збудованих американцями підчас їх побуту в Англії. Тут вже є і саля на театр і церковця, як також ідуть підготовки до виставки самодіяльности, до заложення власних варстатів, як кравецьких, шевських, фризієрні і т. п. До цеї статті є залучені чотири знимки з життя новоприбувших. Між іншими є знимка зроблена підчас Богослуження, як також одна при стрічі наших робітників з поблизькими фармерами при „кап оф ті".

Газета „Йоркшір Пост" з дня 27 серпня ц. р. містить статтю, в якій автор описує свої враження зі зустрічі з одною недавною українською родиною Бондаренків. Родина ця працює на фармі в Кросбі, близько Нортгалертон. Пише, що сам Бондаренко займався господаркою перед війною недалеко Дніпропетровська, „в серці російської України". Ціла стаття присвячена похвалам для цего незвичайного робітника Бондаренка, як і для його дружини Павліни. Увагу звертають на себе такі слова автора: „Ці люди не хочуть вертати до Росії, ані до країн окупованих нею, лише бажають зістатись в Англії". Як бачимо, тут автор є свідомий цего, що теперішня Україна не є самостійною державою, а лише окупованою країною.

Лондонська газета „Ню Кроникл" з дня 27 вересня, 1047, в статті „Москва висуває обвинувачення", подає що журнал російської армії „Красная Звезда" обвинувачує Британію, що вона не дозволяє вертатись російським громадянам на родіну, а насильно вивозить їх на примусові роботи до свого краю. Автор тої статті, Роберт Вейтмен, опрокидує ту советську видумку і каже, що справа мається цілком інакше. Ті українці, балти, та і росіяни вже остаточно рішились не вертати на схід. Вони прибувають до Англії, бо англійці не мають права, згідно з ухвалою Обєднаних Держав, репатріювати людей про-

(Докінчення на стор. 4-тій).

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 2.

Відділ:		Жертва:
22	Михайло Яворський	2.00
35	Іван Цегелик	5.00
37	Ева Ковальчик	2.00
42	Михайло Лукіян	2.00
42	Григорій Маїк	2.00
42	Свитак Онуфрій	10.00
45	Антін Гарасим	2.00
51	Іван Еваник	2.00
51	Іван Вуйчик	2.00
53	О. Микитюк	2.00
57	Петро Ракочий	5.00
58	George Sango	2.00
64	Теодор Ґайда	1.00
66	Данило Павлик	2.00
70	Sydor George	2.00
73	Степан Сорочка	5.00
76	Петро Цап	2.00
83	Роман Катінс	2.00
86	Іван Савчак	2.00
89	Роман Леско	2.00
91	Юрій Вознічак	3.00
91	Григорій Лозик	2.00
94	Мулярчик Іван	2.00
97	Микола Гладкий	2.00
104	Грабар Степан	2.00
111	Олекса Бернадин	3.00
116	Павло Сталник	10.00
117	Григорій Дереч	2.00
122	Ілія Давидчук	2.00
130	Онуфрій Борак	5.00
130	Софія Брелюс	2.00
133	Telewick Panko M.	5.00
143	Іван Дуляк	1.00
147	Дмитро Мороз	2.00
152	Теодор Гладкий	2.00
152	Йосиф Крук	2.50
158	Григорій Цвекало	2.00
163	Петро Пашковський	2.00
168	Григорій Ґеба	2.00
168	Михайло Шнир	2.00
168	Микола Стулка	2.00
170	William Palkowich	2.00
179	Слонський Михайло	2.00
181	Юрій Ясінчук	5.00
181	Григорій Шевчук	5.00
181	Павло Казан	5.00
181	Павло Тиняк	2.00
181	Петро Лапчинський	2.00
181	Павло Гричух	2.00
181	Іван Задорожний	2.00
181	Ілія Топоровський	2.00
181	Юрій Бурак	2.00
181	Петро Борозний	2.00
181	Петро Гричух	2.00
181	Петро Лановий	2.00
181	Петро Сулима	2.00
181	Микола Совецький	2.00
181	Петро Черкас	2.00

Відділ:		Жертва:
181	Василь Чайковський Трунко	2.00
193	Адам Помаронський	2.00
199	Іван Лабецький	1.00
200	Мирослав Таньчак	2.00
200	Марія Іванушко	2.00
204	Петро Мельник	2.00
206	Швець Андрій	2.00
206	Андрій Лаба	2.00
213	Григорій Кривий	2.00
213	Олекса Маньків	2.00
221	Степан Куропась	10.00
221	Максим Леськів	2.00
223	Петро Дрозд	2.00
223	Іван Мазур	2.00
224	Suschak James	2.00
230	Mr. & Mrs. Kazio Bachur	2.00
234	Юрій Гвіздь	2.25
237	Nicholas Bakalez	2.00
237	Микола Бронецький	5.00
239	Іван Ваврик	2.00
243	Михайло Семчишин	2.00
254	Борис М. Хоптяк	2.00
259	Еміліян Скородинський	5.00
266	Іван Макаровський	2.00
274	Степан Цицик	2.00
281	Л. Бачинський	5.00
286	Василь Чорней	2.00
296	Ілія Різник	2.00
298	Василь Швед	3.00
300	Михайло Ґубернович	2.00
300	Павло Мащак	2.00
305	Іван Годованець	2.00
315	Павло Гаврилів	5.00
318	Валентин Дворник	2.00
318	Анна Тарас	2.00
325	Михайло Турко	2.00
331	Ільків Василь	2.00
349	Ілія Сигера	5.00
361	Йосиф Евах	3.00
361	Корнель Пелешок	3.00
361	Віктор Бих	2.00
361	Захарків Данило	2.00
361	Теодор Шимкович	2.00
361	Сенів Микола	2.00
361	Анастазія Януш	2.00
361	Станислав Петрів	1.00
371	Ксеня Ваврчук	2.00
374	Микола Войценко	3.00
375	Іван Литвин	2.00
385	о. Ф. Дюк	2.00
388	Ілько Сорока	2.00
438	Степан Терлецький	2.00
	Михайло Гайворонський	7.00
	Микола Данилюк	3.75
	Д-р Н. Востросаблін	3.00
	Михайло Головчук	2.00
	Іван Чупрун	2.00
	Теодор Лущак	2.00
	Петро Мазуркевич	2.00
	Іван Миславський	2.00
	Павло Заяць	2.00
	Іван Цап	1.00
	С. Купчак	1.00
	Амврозій Клапач	1.00
	Панько Демчик	1.00

РАДІО ПРОГРАМА

ПРИГАДКА.

„УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА ГОДИНА",

ведена проф. МИКОЛОЮ ЧУБАТИМ, передається тепер з Ню Йорку що СУБОТИ, година 8—8:45 вечером зі стації WWRL, филя 1600.

Після вступної культурної частини радіо програма „Українська Культурна Година" надає оголошення торговельні, українських організацій та оголошення родинні.

Замовлення оголошень можна складати особисто на руки упровителя програми у вівторок та в четвер в часі між год. 5—7 вечером при **11 Іст Сема вулиця в Ню Йорку,** або листовно на адресу:

N. CHUBATY,
P. O. Box 656, Mahwah, N. J.

ПРЕСА БРИТАНІЇ ПРО УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЦЬЦІВ

(Докінчення з 3-тої сторони)

ти їх волі до країн їх походження. На закінчення зазначує, що між тими делегатами на зїзді Обєднаних Держав, що голосували за насильною репатріяцією, був советський делегат.

В останніх днях минулого місяця появилися на сторінках преси численні статті в звязку з відвидинами міністра праці Айзика по таборах наших робітників.

Часопис „Лінколшір" з дня 29 серпня ц. р., в статті під заголовком „Охочі йти до всякої праці" описує, як то українці, литовці та естонці в народніх своїх строях витали міністра праці, який прибув до табору в Віклей. Далі пише, що міністер Айзик, як також його дружина, розмовляли з людьми в таборі. Вони пізнали, що між ними є одружені пари, які хотіли б разом працювати. В багатьох таких випадках, коли жінка згодилась виконувати ту саму працю, що чоловік, то для них знайшлась праця на фармах.

В часописі „Натінгам Гардіян" з 30 серпня ц. р. здибаємо статтю оперту на промові міністра Айзика, яку він виголосив в таборі Віглей, а саме „Живіть щасливо з нами і почувайтеся вільними". В своїй промові у Віклей, міністер зазначив, що згідно зі загальним бажанням прибувших робітників, уряд старається для подружених знаходити такі праці, щоби вони могли бути разом. Дальше каже „Ми хочемо змішати вас з англійським народом і хочемо, щоби ви жили щасливо з ним. У цій нашій країні полісмен є приятелем людей". Міністра витали чотири українки та чотири балтійки". Всі були в народніх строях.

В „Лінколшір Еко" з дня 30 серпня, ц. р., автор в своїй статті описує візиту міністра Айзика в тім таборі Віклей, а також до статті залучує знимку, в якій міністер приниме делегацію українок та балтійців в народніх строях.

В часописі „Йоркшір Івнінг Прес" — автор описує візиту міністра в таборі Фуль Суттон, близько Йорку. Табор цей начислює 1,000 людей — українців і балтів. Тут міністра привитано традиційними народними танцями та піснями, що їх виконали хлопці і дівчата в ріжнокольорових строях. Міністер Айзик оглядав виставку самодіяльности, яка зробила на нього незвичайно приємне враження. При відїзді міністра подаровано йому річи зі самодіяльних виробів. На уміщеній знимці бачимо, як українка в гарнім строю показує міністрови свої власні вироби. — („Український Голос").

Відгомін дій У.П.А. на Бродвею.

(Докінчення зі стор. 1-шої)

ського та його штаб. Це молоді люди у військових уніформах різного походження та в шапках-мазепинках. Вони держаться незвичайно гідно. Їх геройська постава, мужній вигляд та шляхетні лиця є найкращим запереченням храпливого белькотіння комінтернівського заповідача про „українських наці". Це той сам голос, що з Москви називає націстами президента Трумана і ген. Маршала і так його приймає американський глядач, слухаючи його наклепів на українських героїв.

ЛИТОВСЬКА ПАРТИЗАНСЬКА АРМІЯ.

Варшава, Польща. (ІПК). — З Риги повідомляють, що на території Литви вперше стверджено широкого розміру повстанські групи. Вони називаються „Національна Литовська Партизанська Армія", що є під командою трьох генералів колишньої литовської армії, і вона складається головно з литовців, поляків та росіян. Советська армія сконцентрувала в Литві вісім дивізій. Між ними і литовськими партизанами було вже багато боїв. Советські офіцери, які в цих боях попали в полон, сьогодні вже воюють в рядах партизанів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕСМЕН БАЧИТЬ МАЛУ РІЗНИЦЮ МІЖ ГІТЛЕРОМ І СТАЛІНОМ.

Париж, 9. жовтня. (АП). — Конгресмен Джан Тейбер, республиканець з Ню Йорку, голова конгресового Комітету, що робить поїздку по Европі, взивав сьогодні Злучені Держави Америки до акції проти комунізму. Стверджуючи факт, що Сталін держить в концентраційних таборах на невольничих роботах понад 15,000,000 політичних вязнів зпоміж своїх власних советських громадян, конгресмен заявив: „Я бачу малу різницю між Сталіном і Гітлером, хіба ту, що Сталін дещо хитріший".

БОЛЬШЕВИКИ ВІДМОВИЛИ ВІЗИ БРИТАНСЬКОМУ ДИПЛОМАТОВІ.

Лондон, 9. жовтня. — Після недавного відмовлення вїздної візи американським сенаторам, що хотіли відвідати американську амбасаду в Москві, советський уряд відмовив тепер візи Едвардові Пекові, що був назначений на пост першого секретара британської амбасади в Москві.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,762 Палівода Тимка і Параски та Маґди з с. Бороcлавка (Добромиль) від Палівода Матрони.

11,763 Козлов Алексія з с. Дмитрівки від Овчинніков Михайла.

11,764 а) Михальчукович Корнила, Якова і Онуфрія з с. Видраниця (Ковель) від Трайник Андрія.

11,764 б) Плавнек Федора з с. Клімце від Хромяк Михайла.

11,765 Радомський Василя з с. Розгільчиці (Перемишль) від Марків Евгенії.

11,766 Гриценко Івана з с. Кропивник (Добромиль) від Мацяк Марії.

11,767 Микитюк Миколи з с. Брикуля Нова (Теребовля) від Лобуш Мартина.

11,768 Мантус Софії з с. Бровозиця (Зборів) від Романовська Анни.

11,769 Скібяк Анни, Лобас Івана і Дмитра з с. Цетуля (Ярослав) від Галаь-Лобас Юрія.

11,770 Опришко Марти і Палагії з с. Арламів (Добромиль) від Опришко Еви.

11,771 Пасацько Льва та знайомих з с. Хотин (Калуш) від Пасацько Ольги.

11,772 Процак Михайла та знакомих з с. Гудиші (Добромиль) від Процак Анни.

11,773 До рідних та знайомих з с. Вишатич, Болестришиць (Перемишль) від Ґенсьорський Едварда.

11,774 Марунчак Степана з с. Ледохора (Турка) від Марунчак Степана.

11,775 Копанець-Медвідь Анни і рідних з с. Денисова (Тернопіль) від Гузар Теклі.

11,776 Чубан Стефана від Ґрех Володимира.

11,777 Стегній Івана з с. Клишки (Кроливець) від Шевченко Василя.

11,778 Головко-Лебідь Стефанії з с. Воронків (Київщина) від Головко Софії.

11,779 Рабик Марії з с. Саранчуки (Бережани) від Рабик Евгенії.

11,780 Фетьків Петра й Павла з с. Пила (Стрий) від Глушко Степана з с. Березниця.

11,781 Хохоляк Івана і Жук Юстини з с. Камяна (Новий Санч) від Хохоляк Івана.

11,782 Дністрян Миколи і Івана та Петришак Федора з с. Лімна (Турка) від Дністрян Петра.

11,783 До брата, що мавби перебувати у Вашінґтоні від Попяк Михайла з с. Гродьова (Турка).

11,784 Козлик Петра з с. Полгочі (Підгайці) від Козлик Степана.

11,785 Шишка Василя з с. Дорожів (Самбір) від Грушовський Степана.

11,786 До вуйків і тіток Слабко Миколи і Івана, Гвозда Анни і сусіда Яцило Теодора з с. Височани (Сянік) від Гвозда (Майкович) Анастазії.

11,787 Данилюк Миколи від Данилюк Івана.

11,788 Тодорів Миколи і Беркещук Параски з с. Товмачик (Коломия) від Ломничук Миколи.

11,789 Чупій Гната з с. Милятин (Володимир Волинський) від Гнатюк Олексія.

11,790 До братів і сестер з с. Настасова (в Монтреалі, Канада) від Пиндус Евгена.

11,791 Ейдук Анни, Петра і Мільди від інж. Шенберг.

11,792 Гнатишак Семена, Шандровська Олени від Лукасевич-Гнатишак Ольги з с. Гусакова (Мостиська).

11,793 Панасюк Степана, Демчук-Панасюк Теклі з м. Збаража від Панасюк Володимира.

11,794 Бондаренко Андрія з с. Шестерниці (Київщина) від Бондеренко Наталії.

11,795 Кушлик Павла і Максима з с. Кадобна (Калуш) від Кушлик Данила.

11,796 Труш Филимона з с. Борислава (Добромиль) від Труш Миколая.

11,797 До земляків з с. Митрофанівки, Нов-Стародуб (з Херзонщини) від Шавкун Олекси.

11,798 Сопчишак Василя з с. Жеґестова (Новий Санч) від Марциняк Степана.

11,799 Лазарська Реґіни з с. Новінка (Сувалки) від Борковська Реґіни.

11,800 Левко Григорія з с. Новосілки (Підгайці-Бережани) від сина Марії Левко-Сулятицький Василя.

11,801 Безушко Теодора, Онуфрія і Олени з с. Корчин (Стрий) від Малярчин Володимира.

11,802 До рідних Рак Петра, Ганьки і Катерини з с. Дунаїв (Перемишляни) від Пачковська-Кіцила Софії.

11,803 а) До батька і брата Єржак Ахфамозія і Миколая з с. Малярівка від Єржак Григорія.

11,803 б) Шурґот Евгена швагра з с. Чертеж (Сянік) пощукує Лехицька-Ґурська Марія з с. Добра Шляхоцька (тепер в Ню Йорку).

11,804 До односельчан з с. Забіря (Рава Руська) — відозвіться до Жемела Андрія.

11,805 Зельський Антона і Казимира від Зельський Ігнатія.

11,806 Максимів Володимира (Мак. Вол.) з с. Піняне (Броди) від Максимів Степана.

11,807 Скибінський і його дітей і внуків від Шелевич Іванни (Скибінська).

11,808 Данилевич сина Івана і Любінецька Сузанни від д-ра Данилевич Олександра.

11,809 До рідних від Бойко Богдана і Мазурик Анни з с. Богатківці (Підгайці).

11,810 Двуліт (Мазур) з с. Пошіва (Лісько) від Двуліт Івана і Миколи.

11,811 Буксар Юрія з с. Комарівець від Довбак Теодора.

11,812 Присяжний Михайла з с. Сілець (біля Дружкополя) від Присяжний Трофима.

11,813 Пісуляк Анни і Параньки з с. Вірко (Перемишль) від Пісуляк Йосифа.

11,814 Кучер Антошка з с. Трибухівці (Бучач) від Кучер Йосифа.

11,815 Когут Ілька від Когут Івана з с. Містковичі (Самбір).

11,816 Данилюк Василя з с. Красноволя (Волинь) від Данилюк Степана.

11,817 Ільченко Осипа з м. Києва від Ільченко Миколи.

11,818 а) Ґенда Івана з с. Залуж (Сянік) від Ґенда Адама.

11,818 б) Дзядик Анни від Дзядик Івана.

11,818 в) Мельник Ілії від Мельник Михайла.

11,818 г) Хмура Степана від Скочинець Степана з с. Лучків (Сянік).

11,819 Шалаш Василя стрийка і тітки Шульц Кляри (Шалаш) від Шалаш Степана з с. Верхомлі Великі (Новий Санч).

11,820 Бажає навязати розмову перепискою з Українцями Америки чи Канади (можна писати по англійськи) Маркова Ґелена.

11,821 Антонів Івана і Анелі з с. Лісок від Антонів Володимира сина Теодора.

11,822 Давид Юлії та односельчан Швеця Івана, Крисуляк Михайла з с. Романова Воля (Лісько) від Заболотна Юлії (Брелик).

11,823 Бояр Михайла з с. Посягів (Острич) від Бояр Михайла.

11,824 Петренко Якова, Сергія і Степана з с. Нижня Сироватка (Сумської обл. (Україна) від Ткаченко-Петренко Марії.

11,825 Махтура Михайла з с. Беремяни (Бучач) від Махтура Марії.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то **хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 14. жовтня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі при Фліт ул. Просимо членів конечно прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження, а також, щоб розібрати тікети на баль. Довгуючі члени хай вирівнають свої вкладки. Тепер є компанія за новими членами до Союзу, і на наш відділ наложено відповідну квоту до зорганізування, тому всі члени повинні старатись придбати хоч по одному членові чи зі старших чи дітей, а дістануть нагороду від Союзу. Не лишайте тільки для уряду, або для самого секретара тим зайнятись. А найкраща рада є: не треба ходити далеко за новими членами, а кожний член хай зі своєї власної родини впише своїх дітей: синів, дочок, зятів, внуків, а навіть правнуків, а тоді побачите, що наш відділ не тільки, що зможе легко виповнити свою квоту, але ще й побільшить її на десять разі. — В. Кушнір, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН, ч. 1705. Де є Тарзан?



Коли Тага й Молат дізналися, як Тарзан пішов за Кімбу в горіючий ліс, Джена побігла в сторону вогню...

...одначе страшенна духота відіпхнула її взад.

Зденервована Джена пігнала напроти вітру, де вже вогонь перейшов.

Там почала вона свої безнадійні пошукування посеред погорілища.